

DZIENNIK URZĘDOWY

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego

Wydawany z funduszków Nauczycielstwa Okręgu.

Brześć nad Bugiem.

30. kwietnia 1928 r.

T R E Ś Ć :

DO NAUCZYCIELSTWA OKR. SZK. POLESKIEGO

Kuratorjum zwraca uwagę Nauczycielstwa na poz. 35. niniejszego numeru Dziennika Urzęd. Kurat., zawierającą Rozporządzenie Prezydenta R. P. o wznowieniu działalności Komisji Weryfikacyjnej do zaliczania pracy do wysługi lat.

Poz.		Strona
32	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6-go marca 1928. r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych	112
33	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22-go 1928. r. o komisjach weryfikacyjnych	120
34	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22-go marca 1928. r. w sprawie zmiany niektórych przepisów o upesazeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska oraz sędziów i prokuratorów	122
35	Okólnik Ministra W. R. i O. P. w sprawie udziału młodzieży szkolnej w orkiestrach na instrumentach dętych	124
36	Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie sposobu zaliczania służby wojskowej do wysługi emerytalnej	125
37	Okólnik (drugi) Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie sposobu zaliczania służby wojskowej do wysługi emerytalnej	130
38	Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie wynagrodzenia niższych funkcjonarjuszów państwowych za służbę w święta	131
39	Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. w sprawie obowiązków zastępców inspektora szkolnego	132

Poz.		Strona
40	Okólnik Ministra W. R. i O. P. w sprawie natrysków w szkołach	135
41	Okólnik Ministra W. R. i O. P. w sprawie udziału hufców szkolnych w uroczystościach i dokonywaniu w nich inspekcji	138
42	Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie świąt sportowych młodzieży	139
43	Rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie urlopów nauczycieli szkół powszechnych	141
44	Okólnik Kuratorjum Okr. Poleskiego do Panów Inspektorów Szkolnych Okr. Poleskiego w sprawie utrzymania ścisłego porozumienia z Komisarzami Ziemskimi	142
45	Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu w sprawie należności za przeniesienia	143
46	Rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie wymiany pocztówek krajoznawczych przez młodzież polską we Francji i Polsce	145
47	Zarządzenie Kuratorjum Okr. Poleskiego do Panów Inspektorów Szkolnych w sprawie deklaracji do wymiaru dodatku ekonomicznego	147
48	Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie zgłaszania się nauczycieli szkół średnich do egzaminu	148
49	Nadanie praw szkół państwowych prywatnym szkołom średnim Okręgu Poleskiego	149
50	Komunikat w sprawie wakacyjnego kursu hodowlano-rolniczego	150
51	Okólnik Kuratorjum Okr. Szkolnego Poleskiego z dnia 17 kwietnia 1928 r. Nr. I-6550,28 w sprawie utworzenia Komisji Kwalifikacyjnej dla nauczycieli seminarjów i preperand nauczycielskich	150
52	Rozkład kursów wakacyjnych dla kwalifikowanego nauczycielstwa szkół powszechnych w Okręgu Szkolnym Poleskim w roku 1928	152
53	Ruch służbowy	153
54	Komunikat w sprawie jednorocznego kursu pedagogicznego dla abiturjentów gimnazjów	157
55	Biblijografia	158

32.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 6 marca 1928 r.

o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych.

Na podstawie art. 44 ust. 6. Konstytucji i ustawy z dn. 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 443) postanawiam co następuje:

O kwalifikacjach zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Art. 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych posiada osoba, która uzyskała dyplom na nauczyciela szkół powszechnych przez ukończenie państwowego lub prywatnego z prawami szkół państwowych zakładu kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, albo przez zdanie równoważycielskiego egzaminu na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych mogą obejmować uprawnienia bądź to do nauczania wszystkich przedmiotów programu szkoły powszechnej, bądź też do nauczania jednego z następujących: śpiew, muzyka, roboty ręczne, gospodarstwo domowe, ćwiczenia cielesne, język obcy, względnie inny przedmiot, oznaczony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o ile kwalifikacje te nie są określone specjalnymi przepisami.

Art. 2. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych uprawniają do nauczania w języku polskim lub o ile to jest wyraźnie zaznaczone w świadectwie, do nauczania w języku polskim i innym,

Osoba posiadająca kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych tylko w języku polskim może je rozszerzyć na drugi język nauczania przez zdanie egzaminu uzupełniającego na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 3. Dyplomy uprawniające w myśl obowiązujących przepisów do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich, lub w szkołach zawodowych dają kwalifikację do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, o ile kwalifikacje do nauczania przedmiotów, wymienionych w dyplomie, mogą być przydatne w szkole powszechnej.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego decyduje o przydatności kwalifikacji i określa, jakie kategorie dyplomów, wymienionych w ust. 1. artykułu niniejszego, jakim języku i do jakich przedmiotów dają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustali sposób wydawania świadectw zapewniających te uprawnienia.

Art. 4. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zezwalać na zatrudnienie osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, jednakże nie dłużej niż do końca trzeciego roku szkolnego od daty zatrudnienia danej osoby.

Art. 5. Minister wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zwolnić od egzaminu, przewidzianego w art. 1. i 2. rozporządzenia niniejszego, i przyznać kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych nauczycielom, którzy posiadają odpowiednie przygotowanie, o ile praca ich w szkole powszechnej zostanie uznana za wybitną.

Art. 6. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określi w miarę potrzeby kwalifikacje nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych w szkołach powszechnych.

O kwalifikacjach zawodowych do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych.

Art. 7. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych posiada nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, który uzyska świadectwo zdania praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Stali nauczyciele państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodo-

wych, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych w myśl postanowień art. 3 rozporządzenia niniejszego, przy przeniesieniu do publicznych szkół powszechnych nie są obowiązani do zdawania praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

Art. 8. Do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych może przystąpić nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, który wykaże się co najmniej dwuletnią nieprzerwaną pracą nauczycielską w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin tygodniowo, odbytą w publicznej szkole powszechnej po uzyskaniu kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Za pracę nauczycielską, uprawniającą nauczyciela publicznej szkoły powszechnej do przystąpienia do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza przez niego oznaczona może uznać pracę w szkole innej, niż publiczna szkoła powszechna, przy zachowaniu jednak warunków pracy, podanych w ust. 1 artykułu niniejszego.

Art. 9. Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych winien być organizowany w miarę możliwości w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony.

Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych można zdawać dwa razy. W wyjątkowych wypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zezwolić poszczególnym nauczycielom na zdawanie tego egzaminu po raz trzeci.

Art. 10. Jeżeli nauczyciel publicznej szkoły powszechnej nie zda praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych przed upływem pięciu lat pracy nauczycielskiej w publicznych szkołach powszechnych po uzyskaniu kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, winien być z nim rozwiązany stosunek służbowy.

Władza szkolna II instancji może w poszczególnych wypadkach odroczyć ostateczny termin praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, jednak nie dłużej niż na 1 rok.

Art. 11. Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych traci ważność, o ile osoba, która zdała ten egzamin, nie pracuje przez 10 lat z rządu w szkole lub w administracji szkolnej.

Postanowienie to nie ma zastosowania do tych nauczycieli, którym Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przywróci prawa nauczycieli stałych na mocy przepisów o stosunkach służbowych nauczycieli.

Art. 12. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zwalniać nauczycieli publicznych szkół powszechnych, posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, od obowiązku złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych, o ile praca ich w szkole powszechnej zostanie uznana za wybitną.

Art. 13. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia nauczycieli religji w publicznych szkołach powszechnych określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwą władzą duchowną.

O kwalifikacjach nauczycieli powszechnych szkół specjalnych.

Art. 14. Kwalifikacje nauczycieli powszechnych szkół specjalnych określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

O kwalifikacjach dodatkowych.

Art. 15. Nauczyciel publicznej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje zawodowe do nauczania i ustalenia w publicznych szkołach powszechnych, oraz nauczyciel prywatnej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, może uzyskiwać kwalifikacje dodatkowe przez ukończenie państwowego wyższego kursu nauczycielskiego, lub zakładu o poziomie, uznanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co najmniej za równorzędny, lub też przez zdanie równoważnościowego egzaminu na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Postanowienie przejściowe.

Art. 16. Nauczyciele czynni w szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego odpowiadają warunkom art. 1, o ile posiadają kwalifikacje do nauczania w szkołach powszechnych, przepisane dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych w myśl przepisów, obowiązujących w którejkolwiek części Rzeczypospolitej do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 17. Nauczyciele czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i nieodpowiadający warunkom art. 16 uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych przed dniem 31 sierpnia 1929 r., o ile zaś są czynni w województwie pomorskiem—przed dniem 31 sierpnia 1928 r., w przeciwnym razie należy z nimi rozwiązać stosunek służbowy najdalej z dniem 31 sierpnia 1929 r., a w województwie pomorskiem—najdalej z dniem 31 sierpnia 1928 r.

Nauczyciele czynni w prywatnych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i nieposiadający kwalifikacyj wymienionych w art. 16, winni uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych do terminu, który określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 18. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może ustanowić osobny egzamin dla nauczycieli, wymienionych w art. 17 i zorganizować dla nauczycieli czynnych w publicznych szkołach powszechnych kursy przygotowujące do tego egzaminu.

Art. 19. Kwalifikacje zawodowe, uprawniające do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych wyłącznie w języku innym niż polski, wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, zachowują swoją ważność.

Do końca roku szkolnego 1930/31 mogą być wydawane oprócz świadectw kwalifikacyj zawodowych, przewidzianych w art. 2 rozporządzenia niniejszego, także kwalifikacje zawodowe, uprawniające do nauczania wyłącznie w języku innym niż polski.

Art. 20. Nauczyciele, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego posiadają, lub przed końcem roku szkolnego 1930/31 uzyskają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych wyłącznie w języku polskim lub wyłącznie w języku innym niż polski, mogą rozszerzać posiadane kwalifikacje zawodowe na drugi język nauczania przez zdanie ulgowego egzaminu uzupełniającego na podstawie przepisów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza szkolna przez niego oznaczona może zwolnić poszczególnych nauczycieli od zdania powyższego

egzaminu uzupełniającego, o ile w pracy szkolnej udowodnią oni należyte przygotowanie do nauczania w tym języku.

Art. 21. W razie stwierdzenia przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w poszczególnych okręgach szkolnych braku kwalifikowanych kandydatów na posady nauczycielskie, władze szkolne upoważnione do tego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mogą w ciągu lat 10 od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego mianować w publicznych szkołach powszechnych oraz zezwalać na zatrudnienie w prywatnych szkołach powszechnych nauczycieli nieposiadających kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określi termin, w którym nauczyciele ci winni uzyskać kwalifikacje, przepisane rozporządzeniem niniejszem.

Art. 22. Do terminu, który określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, mogą być wydawane świadectwa kwalifikacyj zawodowych do nauczania wyłącznie w takich prywatnych szkołach powszechnych, w których językiem nauczania jest język niebędący językiem nauczania w żadnej publicznej szkole powszechnej.

Art. 23. Warunkom art. 7 i 13 rozporządzenia niniejszego odpowiadają ci nauczyciele czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego:

1) którzy zdali egzamin kwalifikacyjny lub drugi egzamin nauczycielski w myśl przepisów obowiązujących do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w województwach: krakowskim, lwowskim, pomorskim, poznańskim, stanisławowskim i tarnopolskim;

2) którzy w czasie pracy przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego w województwach: krakowskim; lwowskim, pomorskim, poznańskim, stanisławowskim i tarnopolskim uzyskali kwalifikacje do ustalenia bez zdania drugiego egzaminu nauczycielskiego (kwalifikacyjnego) na mocy przepisów obowiązujących w tych województwach do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego,

3) którzy w publicznych szkołach powszechnych w województwach: białostockim, kieleckim, lubelskim, łódzkim, nowogrodzkim, poleskim, warszawskim, wileńskim, wołyńskim i w m. st. Warszawie odbyli przed dniem 1 września 1927 r. trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską oraz przed tymże dniem uzyskali świade-

ctwo pierwszegw egzaminu nauczycielskiego lub kwalifikacje, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z kwalifikacjami; nabytemi przez złożenie pierwszego egzaminu nauczycielskiego;

4) którzy byli czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu 29 listopada 1922 r. w województwach: nowogródzkim, poleskiem, wileńskim i wołyńskim, powiatach: grodzieńskim i wołkowyskim oraz gminach: białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej naówczas powiatu bielskiego województwa białostockiego i uzyskali po dniu 1 września 1927 r. lub uzyskają najdalej do dnia 31-go sierpnia 1929 r. kwalifikacje, przepisane dla ustalenia w myśl art. 22 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 311), zmienionej ustawą z dnia 18 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2, poz. 6), ustawą z dnia 15 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 88) i rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 sierpnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 642);

5) którzy uzyskali od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego od Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwolnienie od obowiązku zdawania wszystkich przepisanych egzaminów i zostali zaliczeni do kategorii nauczycieli wykwalifikowanych.

Art. 24. Przy ustalaniu terminu, od którego nauczyciel publicznej szkoły powszechnej ma prawo zgłosić się do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznej szkoły powszechnej (art. 8), lub terminu, do którego nauczyciel obowiązany jest złożyć ten egzamin (art. 10), uwzględnia się przy zastosowaniu warunków, określonych rozporządzeniem niniejszem, pracę nauczycielską, odbytą przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego.

Dla nauczycieli czynnych w publi znych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i posiadających odbytą przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego co najmniej trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską po uzyskaniu kwalifikacji zawodowych do nauczania i zobowiązanych w myśl postanowień rozporządzenia niniejszego do złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych — termin ostateczny zdania tego egzaminu, przewidziany w art. 10, odracza się do dnia 31 sierpnia 1932 r.

Postanowienia końcowe

Art. 25. Przez kwalifikację nauczycieli szkół powszechnych rozumie się w rozporządzeniu niniejszem także kwa-

lifikację nauczycieli szkół powszechnych o szczególnym charakterze organizacyjnym, t. j. szkół ćwiczeń i preparad nauczycielskich.

Przez nauczycieli należy rozumieć w rozporządzeniu niniejszem także i nauczycielki.

Art. 26. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 27. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem pierwszym następnego miesiąca po jego ogłoszeniu.

Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, wydane w przedmiocie, unormowanym rozporządzeniem niniejszem.

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki**

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:

J. Piłsudski

Minister: **K. Bartel**

Minister: Spraw wewnętrznych: **Sławoj Składkowski**

Minister Spraw Zagranicznych: **August Zaleski**

Minister Skarbu: **G. Czechowicz**

Minister Sprawiedliwości: **A. Meysztowicz**

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

Dr. Dobrucki.

Minister Rolnictwa: **K. Niezabytowski**

Minister Przemysłu i Handlu: **E. Kwiatkowski**

Minister Komunikacji: **Romocki**

Minister Robót Publicznych: **Moraczewski**

Minister Pracy i Opieki Społecznej: **Dr. Jurkiewicz**

Minister Reform Rolnych: **Witold Staniewicz**

Minister Poczty i Telegrafów: **Miedziński**

33.

Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 marca 1928 r.

o komisjach weryfikacyjnych.

Na podstawie art. 44. ust. 6. Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Osobom, pozostającym w służbie państwowej, w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, którym przysługiwało na podstawie ustaw z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429 do 436) prawo do zaliczenia do wysługi lat czasu poprzedniej służby państwowej lub samorządowej w b. państwach zaborczych, względnie czasu pracy zawodowej, czas ten może być zaliczony do czasu służby, jeżeli zaliczenia na podstawie wyżej wymienionych ustaw nie dokonano bez winy tych osób: oraz jeżeli osoby te zgłoszą swoje prawa w terminie **do dnia 31 grudnia 1928 r.**

Art. 2. Celem wykonania niniejszego rozporządzenia utworzone zostaną przy wszystkich władzach naczelnych komisje weryfikacyjne, których skład i tryb postępowania określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 3. Zaliczenie dokonane na podstawie niniejszego rozporządzenia wywiera te same skutki prawne, jak zaliczenie dokonane na podstawie ustaw z dn. 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 429 do 436) z tym wyjątkiem, że nie daje prawa do dodatku za wysługę lat, oraz do różnicy uposażenia za czas do dnia 31 grudnia 1928 r.

Art. 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki.**

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: **J. Piłsudski.**

Minister: **K. Bartel.**

Minister Spraw Wewnętrznych: **Sławoj Składkowski.**

Minister Spraw Zagranicznych: **August Zaleski.**

Minister Skarbu: **G. Czechowicz.**

Minister Sprawiedliwości: **A. Meyszowicz.**

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: **Dr. Dobrucki.**

Minister Rolnictwa: **K. Niezabytowski.**

Minister Przemysłu i Handlu: **E. Kwiatkowski.**

Minister Komunikacji: **Romocki**

Minister Robót Publicznych: **Moraczewski.**

Minister Pracy i Opieki Społecznej: **D. Jurkiewicz.**

Minister Reform Rolnych: **Witold Staniewicz.**

Minister Pocht. i Telegrafów: **Bogusław Miedziński.**

Do Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji wszelkich typów szkół i całego Nauczycielstwa Okręgu Poleskiego.

Podając powyższe rozporządzenie do wiadomości nauczycielstwa Kuratorjum wyjaśnia, że nauczyciele w myśl art. 1 tego rozporządzenia winni złożyć w przepisany termin podania ze wszystkimi dowodami pracy o której zaliczenie do wysługi lat zamierzają się ubiegać.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) **Z. Gąsiorowski**

34.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 marca 1928 r.

w sprawie zmiany niektórych przepisów o uposażeniu funkcyjnarjuszów państwowych i wojska oraz sędziów i prokuratorów.

Na zasadzie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. W art. 7 ustęp ostatni, zdanie ostatnie, ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcyjnarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) dodaje się po słowie:

„Jeżeliby jednak następny szczebel w danej grupie był“ słowa „równy lub”.

Art. 2. Art. 10 ustęp ostatni wymienionej ustawy z dnia 9 października 1923 r. uchyla się.

Art. 3. W art. 15 wymienionej ustawy z dnia 9 października 1923 r. skreśla się wyraz „stałym“, a w art. 19, ustęp 1 tejże ustawy słowo „stali“.

Art. 4. Do art. 14 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) podaje się następujący ustęp:

„Sędziowie i prokuratorzy jednak, którzy w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej byli już sędziami sądu apelacyjnego lub prokuratorami przy tym sądzie, a przed zamianowaniem ich na to stanowisko pobierali na zasadzie ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu sędziów i prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 436) w grupie II uposażenia dodatek starszeństwa w kwocie 2100 lub 2400 marek otrzymują w grupie C, jeżeli pobierali w grupie II uposażenia dodatek starszeństwa w kwocie 2100 marek uposażenie wyższe o jeden szczebel, jeżeli zaś pobierali w ostatnio wymienionej grupie dodatek starszeństwa w kwo-

cie 2400 marek uposażenie wyższe o dwa szczeble od uposażenia, jakiego im przysługiwało na mocy poprzedniego ustępu“.

Art. 5. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu, Ministrowi Sprawiedliwości oraz innym właściwym Ministrom.

Ar. 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 marca 1928 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: **I. Mościcki**.

Prezes Rady Ministrów Spraw Wojskowych: **J. Piłsudski**.

Minister: **K. Bartel**,

Minister Spraw Wewnętrznych: **Sławoj-Składkowski**,

Minister Spraw Zagranicznych: **August Zaleski**,

Minister Skarbu: **G. Czechowicz**,

Minister Sprawiedliwości: **A. Meysztowicz**,

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: **Dr. Dobrucki**,

Minister Rolnictwa: **K. Niezabytowski**,

Minister Przemysłu i Handlu: **E. Kwiatkowski**,

Minister Komunikacji: **Romocki**,

Minister Robót Publicznych: **Moraczewski**,

Minister Pracy i Opieki Społecznej: **Dr. Jurkiewicz**,

Minister Reform Rolnych: **Witold Staniewicz**,

Minister Poczty i Telegrafów: **Bogusław Miedziński**.

Do Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji szkół i całego Nauczycielstwa Okręgu Poleskiego.

Podaje powyższe rozporządzenie do wiadomości z uwagą że na zasadzie art. 3 zaliczki zwrotne na pobory mogą otrzymać i nauczyciele tymczasowi.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) **Z. Gąsiorowski**.

35.

O K Ó L N I K

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Pnblicznego do Kuratorów Okręgów Szkolnych, do Liceum Krzemienieckiego, do Wydziału Oświecenia w województwie Śląskiem, do Dyrekcij i Kierowników szkół w sprawie udziału młodzieży szkolejnej w orkiestrach na instrumētach dętých.

W związku ze wzrastającą w szkołach tendencją do zorganizowania orkiestr szkolnych na instrumentach dętých i ze względu na to, że gra na powyższych instrumentach w pewnych przypadkach przynieść może szkodę organizmowi ucznia, zarządzam w tej sprawie, co następuje:

Zasadniczo uczniowie poniżej lat 14 nie powinni brać udziału w grze na instrumentach dętých.

W wyjątkowych razach uczniowie powyżej lat 12 mogą być dopuszczani do udziału w orkiestrze dętej, o ile rozwojem fizycznym o rok lub dwa przewyższają swój wiek kalendarzowy.

Uczniowie, kandydaci do orkiestry dętej, winni być badani uprzednio przez lekarza. Za główne przeciwwskazanie lekarskie do uczestniczenia w orkiestrze dętej uważa należy: usposobienie gruźlicze, skłonność rodzinną do rzedmy płuc, do astmy, wady organiczne górnego odcinka dróg oddechowych, organiczne cierpienie serca, ropotok uszny i przedziurawienie bębenków usznych, istniejącą przepuklinę pachwinową lub wyraźną do niej skłonność, brak zębów przednich lub wybitną ich próchnicę.

Lekarze szkolni tam, gdzie są czynni, winni perjodycznie badać młodzież, należącą do orkiestr dętých, zwracając uwagę na wspomniane wyżej punkty, poza tem bacząc na stan serca i płuc.

Kierownik orkiestry winien jak najtroskliwiej pouczać o racjonalnem stosowaniu wdechu i wydechu podczas gry.

Dobierając kandydatów do orkiestry dętej, trzeba mieć na uwadze, że do gry na takich instrumentach dętých, jak: oboj, klarnet, kornet, bas-waltornia i baryton-eufonjum, przedstawiających znaczne trudności techniczne gry i wymagających zwiększonego wysiłku ze strony grającego, należy kwalifikować uczniów, lepiej rozwiniętych fizycznie.

Instrumenty dęte, a zwłaszcza ustniki, winny być utrzymywane w należytej czystości. Koniecznym jest by w razie, gdy kilku uczniów korzysta z tego samego instrumentu dętego, każdy uczeń posiadał własny ustnik.

Warszawa, dnia 25 stycznia 1928 r. (Nr. O. H, fiz.92/98).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) Dr. Dobrucki

36.

O K Ó Ł N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
do wszystkich Władz i Urzędów podległych bezpośrednio Mini-
sterstwu W. R. i O. P.

w sprawie sposobu zaliczania służby wojskowej do usług
emerytalnej.

W celu jednolitego stosowania postanowień ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 poz. 46 z r. 1924) i jej uzupełnień oraz okólnika Prezydium Rady Ministrów z dn. 30 kwietnia 1925 r. L. 5885 w sprawie zaliczania służby wojskowej — tak polskiej, jak i zaborczej — do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych polskich wyjaśniło Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydium Rady Ministrów i Ministerstwem Spraw Wojskowych, okólnikiem z dnia 13 stycznia 1928 r. L. D.—2121/5/27, co następuje.

O ile chodzi o służbę wojskową, pełnioną w b. państwach zaborczych, należy odróżnić odrębne i inne przepisy, które w każdym z tych państw obowiązywały w sprawie zaliczania służby wojskowej do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych, a wówczas z zestawienia tych przepisów z postanowieniami art. 81 oraz art. 15, 37, 38 i 85 wyżej wymienionej ustawy okaże się konieczność następującego postępowania przy zaliczaniu do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych polskich służby wojskowej pełnionej w b. państwie austro-węgierskiem, niemieckiem lub rosyjskiem, a mianowicie:

A) Ze służby wojskowej w b. państwie austro-węgierskiem do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów pań-

stwowych polskich wlicza się każdą czynną wojskową pod warunkiem bezpośredniego przejścia z niej do państwowej służby cywilnej austro-węgierskiej. Jako bezpośrednie przejście uważać należy również wstąpienie do wspomnianej państwowej służby cywilnej, gdy odnośna osoba zwolniona już została wprawdzie z czynnej służby wojskowej, nie przestała jednak należeć do nieczynnej rezerwy wojska, obrony krajowej lub marynarki wojennej i gdy na wypadek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia armii do stopy wojennej, względnie w razie powołania na ćwiczenia—obowiązana była stawić się do szeregów we wspomnianych formacjach. Czas pozostawania w takiej rezerwie—a więc przed zupełnym zwolnieniem z tych formacji—uważany ma być narówni z czasem czynnej służby wojskowej, o ile chodzi o określenie bezpośredniego przejścia z niej do służby cywilnej. Ze względu na postanowienia artykułu 85 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. r. (Dz. U.R.P. Nr. 6 poz. 48 z r. 1924)—przerwy zasłże między w sposób powyższy określoną służbą wojskową austro-węgierską, a policzalną do wysługi emerytalnej służbą państwową polską, o ile wstąpienie do niej nastąpiło najpóźniej do dnia 30 września 1923 r., nie stoją na przeszkodzie wliczeniu tych okresów służby wojskowej austro-węgierskiej do wysługi emerytalnej polskiej, które byłyby policzalne do wysługi emerytalnej w b. państwie austro-węgierskiem w razie bezpośredniego przejścia z czynnej służby wojskowej do służby państwowej cywilnej w tem państwie.

Przyznane osobom wojskowym w b. armji austro-węgierskiej prawo doliczania lat wojennych przy wymiarze należytości spoczynkowej przysługuje również tym funkcjonarjuszom państwowym polskim, którzy w myśl powyższego mają prawo do zaliczenia im do wysługi emerytalnej służby wojskowej w b. państwie austro-węgierskiem. Takie doliczenie lat wojennych należy się również tym funkcjonarjuszom państwowym, którzy w b. państwie austro-węgierskiem pełnili służbę w czasie wojny w swym charakterze funkcjonarjuszów państwowych cywilnych przydzielonych do służby przy oddziałach, zakładach i innych organach operujących armji.

Osobom wymienionym w poprzednim ustępie należy się wobec tego doliczenie tylko jednego roku wojennego jeżeli pełnili służbę wojenną przed dniem 1 sierpnia 1914 roku w jednej wojnie przez przeciąg czasu dłuższy niż jeden rok. W razie pełnienia jej tylko przez jeden rok lub krócej—służbę wojenną liczyć należy podwójnie.

W czasie wojny ostatniej, trwającej od 1 sierpnia 1914 r. do 31 października 1918 r., w obrębie każdego roku kalendarzowego służbę wojenną liczyć należy podwójnie jeżeli odnośna osoba w danym roku kalendarzowym:

a) pozostawała podczas wojny conajmniej przez 3 miesiące w czynnej służbie wojskowej albo w charakterze funkcjonariusza państwowego cywilnego, przydzielonego do służby przy oddziałach, zakładach i innych organach operujących armji albo

b) bez względu na czas trwania tej służby — brała udział w walkach lub odniosła ranę w obliczu nieprzyjaciela lub z powodu trudów wojennych—a więc także z powodu chorób epidemicznych—stała się niezdolną do służby.

B) Ze służby wojskowej w b. państwie niemieckiem do wysługi emerytalnej funkcjonariuszów państwowych polskich wlicza się każdy okres służby wojskowej czynnej bez ograniczenia i bez względu na przerwy w tej służbie oraz na przerwy między nią a służbą państwową cywilną.

Jeżeli służba wojskowa przypadła na czas wojny, należy doliczyć tylko jeden rok wojenny, gdy służba wojskowa pełniona była przed dniem 1 sierpnia 1914 r. w jednej wojnie przez przeciąg czasu dłuższy niż jeden rok lub krócej oraz w czasie wojny ostatniej trwającej od 1 sierpnia 1914 do 31 grudnia 1918 r., służba wojskowa liczy się podwójnie. Należy jednak przytem brać pod uwagę w czasie wojny każdy rok kalendarzowy z osobna i zaliczać w nim podwójnie służbę wojskową tylko pod warunkiem, gdy dana osoba w tym roku kalendarzowym:

a) brała udział w bitwie, potyczce, walce pozycyjnej albo obleżeniu;

b) nie była wprawdzie przed nieprzyjacielem, ale z powodów służbowych znajdowała się conajmniej przez dwa miesiące na terenie wojennym.

Podczas pokoju spędzona służba w marynarce wojennej niemieckiej przy podróżach poza obręb morza północnego i niemieckiego (Nor-und Ostsee) ma być liczona w stosunku 40 dni za jeden miesiąc pod warunkiem, że pobyt na obcych wodach trwał bez przerwy conajmniej sześć miesięcy.

C) Ze służby wojskowej w państwie rosyjskiem do wysługi emerytalnej funkcjonariuszów państwowym polskich wlicza się każdą czynną służbę wojskową. Ze służby wojskowej, pełnionej w czasie wojny rosyjsko-japońskiej, trwającej od 27 stycznia 1904 r. do 31 sierpnia 1905

roku., i wojny ostatniej, trwającej od 1 sierpnia 1914 r. do 31 października 1917 r. należy liczyć podwójnie czas pozostawania na terenie wojennym. Czas ten liczy się jednak podwójnie tylko pod warunkiem, że dana osoba brała udział chociażby w jednym boju lub pozostawała chociażby jeden raz pod ogniem nieprzyjacielskim. Jedynie rannym, ewakuowanym poza teren działań wojennych liczy się podwójnie także poza tym terenem czas pozostawania w stanie rannych,

D) Przy zaliczeniu do wysługi emerytalnej w Państwie Polskiem w myśl artykułu 81 ustawy emerytalnej służby wojskowej, spędzonej w b. państwach zaborczych należy mieć na uwadze, że

1. z wyjątkiem służby wojskowej na obszarze operacyjnym—innej służby spędzonej przed ukończeniem 18-tu lat życia nie można wliczać do wysługi emerytalnej;

2. jakkolwiek przepisy b. państw zaborczych nie zawierały pod tym względem żadnych ograniczeń—policzalny czas obowiązkowej służby wojskowej w tych państwach może mieć w Państwie Polskiem wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie uzasadnienie roszczenia o to uposażenie gdyż inaczej sposób zaliczania tej służby byłby korzystniejszy niż sposób zaliczania obowiązkowej służby wojskowej polskiej w myśl art. 37 ustawy emerytalnej;

3. czas przebyty w niewoli wojennej, o ile dostanie się do niej nastąpiło bez własnej winy, zalicza się pojedynczo;

4. przy zaliczaniu—tak pojedynczo, jak podwójnie — służby wojskowej, spędzonej podczas wojny w jednym z b. państw zaborczych, jest bez znaczenia, czy służba ta przypadła przed wstąpieniem, czy po wstąpieniu funkcjonariusza do państwowej służby cywilnej.

E) Służba wojskowa w polskich formacjach wojskowych, uznanych przez b. państwa zaborcze za części składowe ich armji—jeżeli nie zalicza się jej do wysługi emerytalnej jako służby w wojsku polskiem w myśl znowelizowanego art. 105 ustawy emerytalnej, a więc jako służba w formacjach wojskowych wymienionych w § 8 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 19 stycznia 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 9 poz. 72)—winna być zaliczana do wysługi emerytalnej tak, jak służba w tych armiach w myśl ustanowień przewidzianych wyżej w punktach A) B), C) i D) — zależnie od tego, które z b. państw zaborczych daną polską formację wojskową uznało za część składową swej siły zbrojnej.

II. Ze służby wojskowej w Państwie Polskiem:

a) do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych wlicza się czas czynnej służby w wojsku polskiem, gdy funkcjonarjusz nie spełniał jej równocześnie z państwową służbą cywilną.

Należy przytem mieć na uwadze, że:

1. z wyjątkiem służby wojskowej na obszarze operacyjnym—innej służby, spędzonej przed ukończeniem 18-tu lat życia nie można wliczać do wysługi emerytalnej;

2. służba wojskowa obowiązkowa ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie.

b) Czas czynnej służby wojskowej polskiej, odbytej podczas wojny od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia podpisania traktatu pokoju, zalicza się podwójnie do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych.

Służbę wojskowa, pełnioną w czasie ostatniej wojny, zalicza się w ten sposób, po dzień 18 października 1920 roku, to jest po dzień zawieszenia broni, poprzedzającego zawarcie pokoju z Rosją i Ukrainą, u tych funkcjonarjuszów, którzy przeszli w stan spoczynku lub zmarli przed dniem 17 grudnia 1926 r. Tym zaś, którzy przeszli względnie przejdą w stan spoczynku lub zmarli po dniu 17 grudnia 1926 r., podwójne liczenie służby wojskowej w czasie wojny w myśl art. 1. p. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 122 poz. 705) należy się po dzień 18 marca 1921 roku, to jest po dzień podpisania traktatu pokoju z wymienionymi państwami.

Przy częściowej mobilizacji oblicza się podwójnie czas służby odbytej w formacjach zmobilizowanych oraz w Ministerstwie Spraw Wojskowych i Naczelnem dowództwie.

Przy podwójnem liczeniu jest bez znaczenia, czy służba wojskowa funkcjonarjuszów państwowych w czasie wojny pełniona była przed wstąpieniem, czy po wstąpieniu do państwowej służby cywilnej, oraz, czy była to służba wojskowa obowiązkowa, czy ochotnicza lub dobrowolna. Ustawa emerytalna z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U.R.P. Nr. 6 poz. 46 z r. 1924) nie zawiera bowiem pod tym względem żadnych zastrzeżeń.

c) Należy natomiast mieć na uwadze, że służba wojskowa nieobowiązkowa, aby mogła być wogóle policzalną do wysługi emerytalnej łącznie ze służbą państwową cywilną—winna być służbą nieprzerwaną w myśl art. 10 powo-

lanej ustawy emerytalnej z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w ostatnim ustępie art. 37 i w art. 85 cytowanej ustawy.

d) Czas przebyty w niewoli wojennej—jeżeli dostanie się do niej nastąpiło bez własnej winy—liczy się do wysługi emerytalnej pojedynczo.

e) Postanowienie to — o ile dotyczy pozostających w niewoli funkcjonariuszów państwowych cywilnych, jak również prawo do podwójnego liczenia czasu służby w myśl art. 15 ustawy emerytalnej do wysługi emerytalnej tych funkcjonariuszów państwowych, którzy w swym charakterze funkcjonariuszów państwowych cywilnych w czasie wojny lub mobilizacji pełnią służbę w formacjach wojskowych. względnie na terenie operacyjnym, są podporządkowani dowództwu armji—może w myśl drugiego ustępu art. 92 tejże ustawy mieć zastosowanie dopiero po 1 października 1923 r.

Warszawa, dnia 26 stycznia 1928 r. (Nr. O. Prez. 527/28.

(—) Wł. Żłobicki

p. o. Podsekretarz Stanu.

37.

O K Ó L N I K

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wszystkich władz i urzędów, podległych Ministerstwu W. R. i O. P. w sprawie sposobu zaliczenia służby wojskowej do wysługi emerytalnej.

Ministerstwo Skarbu, pismem z dnia 25 lutego 1928 r. L. D. I. 1290|5|28, wydanem w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych, wyjaśniło, że służba, pełniona w b. rządowej straży bezpieczeństwa we Lwowie, w Przemysłu i Krakowie od 1 listopada 1918 r. do 30 listopada 1919 r., była służbą wojskową polską. Służba ta podlega więc zaliczeniu do wysługi emerytalnej w myśl okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 13 stycznia 1928 r. L. D. I. 21210|5|27, — a więc również podwójnie, jeżeli istnieją warunki, określone w punktach a) i b) ustępu A tegoż

okólnika (okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 stycznia 1928 r. Nr. O. Prez. 527/28, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 lutego 1928 r. Nr. 2/195).

Warszawa, dnia 6 marca 1928 r. (Nr. O. Prez. 15588/28).

(—) W. Żłobicki,

p. o. Podsekretarza Stanu.

38.

O K Ó L N I K

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
w sprawie wynagrodzenia niższych funkcjonarjuszów państwowych za służbę w święta.**

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 21 stycznia 1928 r. powzięła uchwałę następującą:

Na zasadzie art. 101 ustawy z dnia 17.II. 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164), oraz art. 10 ustawy z dnia 9.X. 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) przyznaje się niższym funkcjonarjuszom państwowym, podlegającym ustawie o państwowej służbie cywilnej, za pełnienie służby w niedzielę, lub święto przez czas przepisany normalnie w dniu powszednim, wynagrodzenie w wysokości $\frac{1}{25}$ (jednej dwudziestej piątej) miesięcznego uposażenia, obliczonego bez uwzględnienia dodatku ekonomicznego, oraz dodatku na mieszkanie, jeżeli w tygodniu następującym po niedzieli lub święcie nie można było udzielić zwolnienia od służby na jeden dzień powszedni.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1928 r.

O powyższej uchwale zawiadamiam, celem zastosowania się i wydania dalszych odpowiednich zarządzeń podległym szkołom, urzędom i instytucjom.

Warszawa, dnia 9 lutego 1928 r. (Nr. O. Prez. 740/28).

(—) Wł. Żłobicki

p. o. Podsekretarza Stanu.

39.

Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 lutego 1928 r.

w sprawie obowiązków zastępców inspektora szkolnego.

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Zastępca inspektora szkolnego jest urzędnikiem bezpośrednio podległym inspektorowi szkolnemu i pomocnikiem jego w pracy organizacyjnej oraz w kierownictwie i nadzorze pedagogicznym i administracyjnym szkolnictwa powszechnego, wychowania przedszkolnego i oświaty pozaszkolnej w powiecie (mieście).

§ 2. Inspektor szkolny dzieli powiat (miasto) na rejony i zatrzymując jeden rejon przy sobie, pozostałe powierza zastępcom; podział ten wymaga zatwierdzenia przez władzę szkolną II instancji.

§ 3. W Obrębie powierzonego sobie rejonu zastępca inspektora szkolnego:

- A. 1) pełni nadzór pedagogiczny nad powierzonymi jego opiece publicznymi i prywatnymi szkołami powszechnymi oraz zakładami wychowania przedszkolnego i oświaty pozaszkolnej przez ich wyzycę;
- 2) nadaje kierunek pedagogiczny publicznym szkołom powszechnym przez konferencje nauczycielskie, lekcje metodyczne, wykłady i odczyty;
- 3) wpisuje spostrzeżenia wyzycyjne do arkusza kwalifikacyjnego;
- 4) prowadzi dochodzenia wstępne przeciwko nauczycielom publicznych szkół powszechnych i wychowawczyom ochroniek państwowych;
- 5) czuwa nad wykonaniem zarządzeń inspektora szkolnego i władz wyższych;

- 6) współdziała z odnośnymi urzędami w sprawach sanitarnych i higieny szkolnej;
 - 7) bada z organami gminnego samorządu szkolnego potrzeby szkolne i oświatowe;
- B. 7) przedkłada inspektorowi szkolnemu opinie i wnioski w sprawach:
- a) projektów sieci szkolnej,
 - b) budowy szkół,
 - c) otwieranie szkół poszczególnych,
 - d) budżetów szkolnych,
 - e) koncesyj na otwarcie prywatnych szkół powszechnych oraz ochronek,
 - f) przyznawanie prawa publiczności prywatnym szkołom powszechnym,
 - g) zarządzeń, wynikających ze stosunków służbowych nauczycieli publicznych, szkół powszechnych i ochronek państwowych,
 - h) zatwierdzenia i usuwania kierowników, wzgl. nauczycieli prywatnych szkół powszechnych.

§ 4. Poza obowiązkami, o których mowa w § 3, inspektor szkolny może zastępcy inspektora szkolnego powierzyć czasowo i inne czynności.

Powierzenie zastępcy inspektora szkolnego na stałe innych poza wymienionemi w § 3 czynności wymaga zatwierdzenia władzy szkolnej II instancji.

§ 5. Zastępca inspektora szkolnego bierze udział w posiedzeniach Rady Szkolnej Powiatowej (Miejskiej) bez prawa głosowania, z prawem jednak zabierania głosu w dyskusji poza kolejną mowców każdorazowo za zgodą inspektora szkolnego.

§ 6. Zastępca inspektora szkolnego składa inspektorowi szkolnemu periodyczne sprawozdania wizytacyjne w terminach i podług wzoru, określonych przez właściwe władze szkolne II instancji.

§ 7. Zastępca inspektora szkolnego podpisuje „za inspektora szkolnego“ korespondencję urzędową w sprawach których podpisywanie zostanie mu powierzono przez inspektora szkolnego.

§ 8. Wszystkie czynności, na mocy postanowień rozporządzenia niniejszego powierzone zastępcy inspektora szkolnego, podlegają kontroli inspektora szkolnego.

Za te czynności, w szczególności zaś za czynności, wynikające z włożonych na niego w § 3 obowiązków, zastępca inspektora szkolnego jest wspólnie z inspektorem szkolnym odpowiedzialny przed władzami wyższymi.

§ 9. W razie czasowej nieobecności inspektora szkolnego wszelkie prawa i obowiązki inspektora szkolnego przyjmuje jego zastępca, a jeżeli jest ich więcej, jeden z zastępców, wyznaczony przez inspektora szkolnego.

Pełniący obowiązki inspektora szkolnego zastępca podpisuje korespondencję „w zastępstwie inspektora szkolnego“.

Inspektor szkolny, powierzając na czas swej nieobecności pełnienie swych obowiązków zastępcy inspektora szkolnego, może zastrzec wstrzymanie załatwienia pewnych spraw aż do swego powrotu.

§ 10. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie dni 7 od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Z chwilą wejścia w życie zarządzenia niniejszego traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 maja 1921 r. w sprawie zakresu kompetencji zastępców inspektorów szkolnych (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 10 poz. 102).

Warszawa, dnia 17 lutego 1928 r. (Nr. I. 21663/27).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) Dr. Dobrucki.

40.

O K Ó L N I K

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
do Kuratorów Okręgów Szkolnych, do Wydziału Oświecenia
Publicznego w Województwie Śląskim, do inspektorów szkolnych,
do dyrekcji i kierownictw szkół i do ogółu nauczycielstwa
w sprawie natrysków szkolnych.**

Wdrażanie dziatwy i młodzieży szkolnej do utrzymywania ciała w czystości uważać należy za zasadniczą podstawę wychowania wogóle, a wychowania fizycznego w szczególności.

Mając to na względzie, Ministerstwo niejednokrotnie przypominało nauczycielstwu o konieczności czuwania nad tą stroną wychowawczą.

Za najskuteczniejszy jednak środek powszechnie uznano wdrożenie dziatwy do tych zabiegów w samej szkole, włączenie kąpieli szkolnych do programu szkolnego

W tym celu już w ministerjalnych projektach budynków szkolnych dla szkół powszechnych w szkołach o wyższym typie organizacyjnym uwzględnione zostały pomieszczenia na urządzenie natrysków szkolnych jako najtańszej i najdogodniejszej formy kąpieli. Niestety, względy oszczędnościowe spowodowały, że, gdy chodzi o szkoły powszechne, samorzady wybierały projekty raczej o programie minimalnym, i tak ważne pomieszczenia w wielu razach pomijano.

Pragnąc położyć jak najmocniejszy nacisk na tę tak doniosłą sprawę wychowawczą, zarządzam, co następuje:

1) W sprawie pomieszczeń natryskowych:

a) przy opinjowaniu projektów świeżo wnoszonych budynków szkolnych tak państwowych, jak samorządowych i prywatnych, zwłaszcza dla większej liczby dziatwy i mło-

dzieży szkolnej. władze szkolne powinny kierować się rozporządzeniem Ministerstwa z dnia 29 lutego 1925 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa z r. 1925 Nr. 9, poz. 87) i czuwać nad tem, by w przedkładanych do zatwierdzenia planach budynków szkolnych o wyższym typie organizacyjnym, w razie niemożności doraźnej budowy natrysków szkolnych była przewidziana możność dobudowy ich lub budowy w przyszłości w oddzielnym budynku. W planach sytuacyjnych należy przeto przewidywać miejsce na cel powyższy;

b) W dawniej wzniesionych budynkach szkolnych, przeznaczonych dla większej liczby dzieci i pozbawionych urządzeń natryskowych, gdzie tylko to jest możliwe, dążyć należy do wykorzystania, czy to wysokich izb w podziemiu lub przyziemiu, czy też pomieszczeń sąsiadujących np. z salą gimnastyczną lub stojących oddzielnie, na urządzenie w nich natrysków. Przestrzegac przytem należy, ażeby rozbieralnia ze względu na łatwość nasycania się parą odzieży uczniów i możliwość ich przeziębienia, była starannie odosobniona od pomieszczenia kąpielowego. Za wzór takich tanich kąpielisk szkolnych w oddzielnych specjalnie na ten cel przerobionych budynkach służyć mogą urządzenia natryskowe szkolne przy gimnazjach państwowych w Płocku i w Chełmie;

c) po wsiach, gdzie większość szkół jest niżej zorganizowanych i urządzeń natryskowych w swych pomieszczeniach nie posiada, pp. inspektorowie szkolni i kierownicy szkół winni zachęcać zarządy gmin do budowy łaźni wiejskich i wdrażać dzieci do wykorzystywania tych urządzeń;

d) w szkołach państwowych koszty urządzeń natrysków przeróbek pomieszczeń i instalacji do powyższego celu, dalej kosztu eksploatacji kąpielisk pokrywać można częściowo z dobrowolnych opłat rodziców i opiekunów. Mniej zamożnym szkołom Ministerstwo w poszczególnych przypadkach będzie starało się, w miarę możności, przyjść z pomocą finansową.

2) W sprawie sposobu wykorzystywania natrysków szkolnych

a) korzystanie z natrysków szkolnych tam, gdzie one istnieją, wcielić należy do obowiązkowych zajęć szkolnych wyznaczając na to dla każdej klasy specjalne godziny

przynajmniej raz na miesiąc, a jeśli się uda, i częściej, przytem, oile można, nie w ostatnich godzinach szkolnych, lecz tak, by uczniowie mogli przez jakiś czas po kąpieli przebywać w szkole;

b) jeśli szkoła nie posiada własnych urządzeń natryskowych, winna wykorzystać urządzenia te w szkole sąsiedniej, gdzie takie urządzenia istnieją, oczywiście po porozumieniu się z dyrekcją tejże szkoły. albo też w publicznym budynku kąpielowym, przytem baczyć należy, by dziatwa zwłaszcza młodsza, dostatecznie po kąpieli wypoczywała i nie wychodziła na powietrze zbyt rozgrzaną;

c) podczas kąpieli klasowych nad uczniami czuwają wychowawcy odpowiednich klas, a w szkołach powszechnych nad młodszą dziatwą higienistki szkolne tam, gdzie są one czynne;

d) zwalniać z natrysków szkolnych może tylko władza szkolna (kierownik szkoły, wychowawcy) w porozumieniu z opieką higieniczno-lekarską.

Kuratorja będą w sprawozdaniach rocznych, składanych Ministerstwu o stanie higjeny szkolnej i wychowania fizycznego, zgodnie z okólnikiem z dnia 2 września 1925 r. Nr. O. Prez. 10389/25, zaznaczać, w ilu szkołach w roku sprawozdawczym zostały świeżo zaprowadzone urządzenia natryskowe.

Warszawa, dnia 13 lutego 1928 r. (No. O. H. fiz. 72/38).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) **Dr. Dobrucki.**

41.

O K O L N I K

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
do wszystkich Kuratorów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemie-
nieckiego i Wydziału Oświecenia Publicznego w Województwie
Śląskiem w sprawie udziału hufców szkolnych w uroczystościach
i dokonywania w nich inspekcij.**

Zdarza się, że hufce szkolne są pociągane do wystą-
pień publicznych z okazji różnych miejscowych uroczystości
i obchodów, które poza efektem zewnętrznym nie dają żad-
nych pozytywnych rezultatów i nic wspólnego nie mają
z pracą przysposobienia wojskowego.

Ze względów wychowawczych uważam za konieczne,
aby hufce szkolne brały udział w niektórych uroczystościach
i świątach łącznie z wojskiem, ograniczam jednak te wy-
stąpienia do najważniejszych przypadków:

Święto 3 maja,
„ 15 sierpnia
„ 11 listopada
„ danego pułku,
miejscowe święto p. w. i w. f.

oraz udział w uroczystościach urządanych przez miejscowe
władze i społeczeństwo na przyjazd Pana Prezydenta
Rzplitej, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, Ministra
Spraw Wojskowych, względnie najwyższych dostojników
Państwa. O każdorazowym udziale hufców szkolnych w ta-
kich uroczystościach decyduje Dowódca Okręgu Korpusu
po porozumieniu z odnośną władzą szkolną (kuratorem).

Dla zapewnienia pracy w hufcach szkolnych możliwie
najdogodniejszych warunków, polecam dokonywanie inspek-
cyj hufców szkolnych przez przełożone władze szkolne
w granicach rzeczywistej potrzeby i w ten sposób, aby nie
powodować zmiany zajęć przewidzianych rozkładem i nie

wywoływać konieczności zarządzenia nadzwyczajnych zbiórek hufców.

Analogiczne zarządzenia odnośnie do inspekcji wydał Minister Spraw Wojskowych w swoim zakresie.

Warszawa, dnia 3 marca 1928 r. (Nr. O. H. fiz. 228|28).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) Dr. Dobrucki.

42.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorów Okręgów Szkolnych i do Województwa Śląskiego w sprawie świąt sportowych młodzieży.

Doświadczenia, poczynione podczas przygotowania młodzieży do święta sportowego i przeprowadzania zawodów i pokazów, wskazują na konieczność podkreślenia obowiązujących już pod tym względem wytycznych ew. ich rozszerzenia.

Należy więc zwrócić uwagę na to, aby zaprawa do zawodów nie była prowadzona zbyt intensywnie w ostatnich tygodniach kosztem innych przedmiotów nauczania lub dodatkowo przed rozpoczęciem nauki, bo wywołuje to tylko szkodliwe przemęczenie.

Święta sportowe winny zobrazować możliwie dokładny i rzeczywisty rezultat rocznej pracy zakładu. Wyłączność lub przewaga pokazów jednostkowych przeczy intencji ustanowienia tych świąt. Na święto sportowe winny składać się prócz zawodów sportowych i w grach dwie lekcje gimnastyki: jedna z niższą, druga z wyższą klasą szkoły średniej. W zawodach zaś należałoby uwzględniać wyłącznie mecze lekkoatletyczne zespołów w formie wielobojów, na adto zawody w sportach wodnych i grach.

Święto sportowe ma być świętem nie tylko dla młodzieży, lecz również dla gron nauczycielskich i rodziców. Stąd podstawowem świętem jest święto sportowe danego zakładu.

Szkoły, znajdujące się w tej samej miejscowości lub miejscowościach bardzo sobie bliskich, urządzają terytorjalne międzyszkolne rozgrywki sportowe.

Jako trzeci typ świąt wystąpią dopiero zawody sportowe w siedzibie Kuratorjum, w których uczestniczą najlepsze drużyny trzech zakładów. Te zawody odbywają się wówczas tylko, gdy koszty ich urządzenia są możliwe bez pomocy finansowej Ministerstwa, są więc pod względem finansowym samowystarczalne.

Przy urządzeniu wszelkiego rodzaju świąt sportowych należy zwrócić uwagę na wzorową organizację zawodów, tak, by zawody szybko po sobie następowały i nie przeładowywały programów.

O zamierzonych zawodach sportowych w siedzibach Kuratorów należy uprzednio zawiadamiać Ministerstwo (Wydział Higjeny Szkolnej i Wychowania Fizycznego).

W świątach sportowych należy bezwzględnie unikać rozdawania drogocennych nagród. Najwłaściwszą nagrodą będą dyplomy i zdjęcia fotograficzne zwycięzców w grupach lub oddzielnie. Zdjęcia te możnaby wywieszać w korytarzach szkolnych lub w odpowiedniej sali, a nadto gromadzić w albumach z odpowiedniami napisami i opisem wyczynów, tworząc tem samem kronikę wychowania fizycznego danego zakładu.

Warszawa, dnia 7 marca 1928 r. (O. H. Fiz. 526|28).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) Dr. Dobrucki.

43.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego

Dnia 13 marca 1928 roku.

Nr. I-3363/28.

W sprawie urlopów nauczy-
cieli szkół powszechnych.

Do

Kuratorjum Okręgu Szkol-
nego Pomorskiego

w Toruniu.

Na pismo Nr. I-1269/28 z dnia 24 lutego 1928 r.

Rozporządzenie N. O. Prez. 4958/27 z dnia 26 września 1927 r. (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 196) normuje sprawę udzielania urlopów przez Kuratorów, Inspektorów Szkolnych oraz Dyrektorów (kierowników) szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych i preparand, wprowadzając pewne zmiany i uzupełnia w uprawnieniach pod tym względem wymienionych wyżej władz lub przełożonych. Natomiast powołane rozporządzenie nie dotyczy wynikającego z postanowień § 3. Regulaminu dla kierowników publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. z r. 1923. Nr. 13, poz. 110) prawa kierownika publicznej szkoły powszechnej zwalniania nauczycieli podwładnych od zajęć na 3 dni w razach nagłych i dlatego ustęp drugi § 7, rozporządzenia z dnia 26 września 1927 r. nie znosi postanowienia punktu 12. § 3 wymienionego Regulaminu.

Dyrektor Departamentu

(—) W. Żłobicki.

I-4993/2822.III-28.

Panom Inspektorom Szkolnym Okręgu Poleskiego
do wiadomości i zastosowania.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) Kudelka
w. z. Naczelnika Wydziału.

44.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n.B.

Dnia 29 marca 1928 roku

Nr. I-5811/28.

W sprawie utrzymania ścisłego porozumienia z Komisarzami ziemskimi.

Do

Panów Inspektorów Szkolnych Okręgu Poleskiego.

Dokonujące się obecnie doniosłe zmiany, wynikające z dążeń do rozwoju ekonomicznego wsi, a wyrażające się w przeprowadzaniu intensywnych prac komasacyjnych, zniesienia serwitutów, zapoczątkowania meljoracyj rolnych i t.p. winny być szczególnie bacznie śledzone przez Panów Inspektorów, dotyczą one bowiem przyszłości Kraju i są wynikiem życia i postępu. Poczynania te, mające stanowić o doniosłej reformie całokształtu społeczno-ekonomicznych stosunków tak bardzo zacofanej wsi poleskiej — w pierwszym rzędzie zmieniają topografię osiedli i tem samym wpłyną na konieczność ważnych modyfikacji sieci szkolnej.

Komasacja gruntów winna być pozatem wyzyskana dla zdobycia odpowiednich działek szkolnych w myśl § 3. i 4.

ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych z dnia 17 lutego 1922 r.

Warunki ciężkie pracy nauczycielskiej na Polesiu, rażąco niski odsetek szkół wyposażonych w grunta szkolne, znaczenie wzorowego ogródka szkolnego jako terenu wdzięcznej pracy kulturalnej nauczyciela — oto argumenty, przemawiające za podjęciem usilnych starań Panów Inspektorów w tym kierunku i koniecznością utrzymania z Komisarzami ziemskimi jak najściślejszego w sprawach tych kontaktu.

W nadziei, że Panowie Inspektorowie należycie docenią wagę poruszanych spraw, przy zrozumieniu wartości pracy, obliczonej na dalszą przyszłość—Kuratorjum poleca przedłożyć przed końcem czerwca referaty, które ilustrować będą dokonujące się i zamierzone zmiany stosunków w więksich na terenie powiatu, a zarazem będą wyrazem usiłowań Panów Inspektorów przy stosowaniu swych zamierzeń administracyjnych do nowo-wytworzonych warunków i uzyskania dla szkolnictwa realnych korzyści.

Sprawami powyższemi należy zainteresować i podległ sobie nauczycielstwo.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) B. Kudelka
w. z. Naczelnika Wydziału.

45.

Ministerswo Skarbu Warszawa, dn. 5 marca 1928 r.

L:D.III.172|1

W sprawie należności za
przeniesienia.

**Do Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu
i Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydjum Rady Ministrów
i wszystkich Ministrów w/m.**

Wskutek zapytania niektórych władz w sprawie wykładni postanowień § 2 pkt. III 1, 2, 3 i § 19 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 826), Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

I. Należności, określone w § 2 pkt. III 1 i 2 (diety i zwrot kosztów przejazdu) przysługują przeniesionym przy przeniesieniach z urzędu i w drodze konkursu, jak również przy przeniesieniach na prośbę.

Należności te, t. j. diety i koszty przejazdu dla żony i dzieci oraz koszty przejazdu dla służącej (cego) przysługują przeniesionemu, jeśli wymienione osoby rzeczywiście przybyły do nowego miejsca służbowego. W wątpliwych wypadkach może władza wypłatę omawianych należności uzależnić od dostarczenia przez przeniesionego odpowiedniego dowodu (n. p. karty zameldowania tych osób w nowej miejscowości).

II. Prócz diet i kosztów przejazdu, należy się ale tylko przy przeniesieniu **z urzędu lub w drodze konkursu** zwrot kosztów przewozu urzędnika domowego (§ 2 pkt. III, 3) w rozmiarze określonym w § 19, który rozróżnia zwrot kosztów przewozu urzędnika domowego **koleją lub statkiem**, udowodnionych oryginalnymi listami przewozowymi (lit. a) i wypłatę ryczałtu na pokrycie wszystkich innych wydatków połączonych z tym przewozem.

Do litery a.

Postanowienie to jest przepisem specjalnym, dotyczącym wyłącznie wypadków przewozu urzędnika domowego **koleją lub statkiem** i jako takie nie może być rozszerzane na wypadki, gdy przeniesiony używa z jakiegokolwiek powodu innych środków lokomocji (n. p. koni, samochodów i t. p).

Do litery b.

Ryczałt ten należy wypłacić przeniesionemu z chwilą jego zgłoszenia się na nowym miejscu służbowym i to niezależnie od okoliczności, czy przeniesiony przewiózł, względnie czy wogóle zamierza przenieść urządzenie domowe do miejscowości przeniesienia lub też czy wogóle posiada urządzenie domowe. Jest to należytość, z której przeniesiony niema obowiązku wyrachowywania się wobec władzy asygnującej. W związku z tem zaznacza się, że przeniesiony niema prawa do zwrotu ewentualnych kosztów przewozu bagażu.

Do podstawy obliczeniowej omówionego ryczałtu należy wliczać także 10%-owe podwyższenie uposażenia, przyznane art. 8 ustawy z dnia 18 grudnia 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 125 poz. 725).

Przy przeniesieniach na własną prośbę ma zastosowanie ustęp ostatni § 19.

III. Podając powyższe do wiadomości, Ministerstwo Skarbu wobec wzrostu wydatków Skarbu Państwa na koszty przesiedlenia wskutek wprowadzenia omówionego ryczału uprasza o wydanie zarządzeń, by przeniesienia ograniczono do istotnych potrzeb, podyktowanych wyłącznie interesami służby.

Podsekretarz stanu
(—) Grodyński.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego

Brześć n.Bugiem
dnia 11 kwietnia 1928 r.
Nr. O-5412/28.

do wiadomości i ścisłego stosowania się.

P. o. Naczelnika Wydziału
(—) Jan Wilk.

46.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego.

Dnia 21 marca 1928 roku.
№ O. Prez-1062/28.

Wymiana pocztówek krajo-
znawczych przez młodzież
polską we Francji i w Polsce.

Związek Polskiego Nauczycielstwa we Francji przystąpił do zorganizowania wymiany między młodzieżą tamtejszych polskich szkół powszechnych a także młodzieżą w kraju pocztówek krajoznawczych z widokami Francji na pocztówki z widokami Polski. W sprawie tej Związek zwrócił się z prośbą o pomoc do Ministerstwa, wychodząc z założenia, że akcja powyższa przyczyni się do zacieśnienia węzłów między młodzieżą polską w kraju i na wychodźstwie

oraz do ugruntowania znajomości i pamięci o ojczystym kraju wśród młodzieży emigranckiej i poznania Francji wśród młodzieży w Polsce.

Uznając te motywy za słuszne, Ministerstwo zaleca Kuratorjum zorganizowanie nawiązania wymienionej korespondencji przez młodzież szkół powszechnych oraz szkół ćwiczeń przy państwowych seminarjach nauczycielskich na następujących zasadach:

Kierownicy odnośnych szkół, poinformowani o powyższej akcji przez inspektorów szkolnych, zachęcą młodzież do nawiązania omawianej korespondencji, przytem obowiązkiem ich będzie czuwanie zarówno nad właściwym doбором pocztówek (charakter krajoznawczy z uwzględnieniem widoków miast, zwłaszcza większych), jak nad treścią pism dzieci.

Zebrane pocztówki kierownicy przesyłać będą bezpośrednio pod adresem Związku Polskiego Nauczycielstwa we Francji w Wilmie (L' Union des Instituteurs Polonais en France, 24 rue Francois-do-Badts, La Madoleine-lez-Lille, Nord, France) na wspólny koszt dzieci korespondujących. Każde dziecko, pisząc do rówieśnika we Francji, podpisze wyraźnie i poda dokładny adres szkoły, do której uczęszcza. Pod tym adresem na ręce kierowników szkół Związek Polskiego Nauczycielstwa we Francji będzie nadsyłał odpowiedzi tamtejszych dzieci szkolnych.

Nad całością akcji czuwać winni inspektorzy szkolni i dyrektorzy seminarjów nauczycielskich. O rezultatach winny być zawiadomione Kuratorja Okręgów Szkolnych.

Dyrektor Departamentu

(—) Dr. M. Szerer.

J-5497/28
30.III.28 r.

**Panom Inspektorom Szkolnym i Dyrekcji
Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego
w Prużanie**

do wiadomości i zastosowania zwłaszcza wśród młodzieży szkół wyżej zorganizowanych w miastach powiatowych.

Czuwanie nad całością akcji należy powierzyć troskliwej opiece kierowników szkół i zalecić, by przy korespondencji dziatwy szkolnej używano przedewszystkiem pocztówek z widokami miast i krajobrazów poleskich.

Okólnik niniejszy będzie umieszczony w najbliższym numerze Dziennika Urzędowego Kuratorjum.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Bobka.

47.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n/B.

Dnia 22 marca 1928 roku.
№ I-5285/28.

W sprawie deklaracji do wy-
miaru dodatku ekonomicznego.

Do

**Panów Inspektorów Szkol-
nych Okręgu Poleskiego.**

Ponieważ wykazy stanu służby nauczycieli publicznych szkół powszechnych wprowadzone rozporządzeniem Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 grudnia 1926 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 131, poz. 787) zostały już założone we wszystkich powiatach Okręgu Poleskiego i zawierają wszystkie dane, potrzebne do wymiaru uposażenia, a w szczególności dodatku ekonomicznego na zasadzie art. 4 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 116, poz. 924), zbyteczne jest obecnie wypełnianie przez nauczycieli deklaracji do wymiaru dodatku ekonomicznego według wzoru, przewidzianego nieobowiązującym już rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 77, poz. 521).

Wobec powyższego dla spowodowania asygnowania dodatków ekonomicznych dla nauczycieli, zechcą Państwo Inspektorzy przedkładać Kuratorjum oryginalne metryki ślubu względnie metryki urodzenia dzieci osób uprawnionych do otrzymywania tego dodatku przy odpowiednim wniosku w tej sprawie.

Po wydaniu zarządzenia o wypłaceniu dodatku ekonomicznego i odnotowaniu nadesłanej metryki w odpisie wykazu stanu służby, Kuratorjum zwróci dokument nauczycielowi za pośrednictwem właściwego Inspektora Szkolnego.

Kuratorjum zastrzega, że w razie ukrywania okoliczności, które powodują wstrzymanie wypłaty dodatku ekonomicznego naprz. śmierć dziecka, rozwód bez obowiązku alimentacji, unieważnienie małżeństwa i t. p. pociągnie winnych nauczycieli do odpowiedzialności służbowej i zarządzi natychmiastowe ściągnięcie nadebranych kwot przy najbliższej wypłacie poborów.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Z. Gąsiorowski

48.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego.

Warszawa

Dnia 15 marca 1928 roku.

Nr. II. P-3527/28.

W sprawie zgłaszania się na-
uczycieli szkół średnich do
egzaminu.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religij-
nych i Oświecenia Publicz-
nego do Kuratorów Okrę-
gów Szkolnych oraz Dyrek-
cyj państwowych szkół śred-
nich ogólnokształcących i
państwowych seminarjów na-
uczycielskich.

Ministerstwo zarządza, aby nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, którzy starają się o dopuszczenie do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich na podstawie rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18 poz. 186), składali podania drogą służbową (nie nauczyciele zaś wprost do Ministerstwa) z dołączeniem przepisanych załączników możliwie zawczasu, a mianowicie:

a) do egzaminu w czasie sesji wiosennej przed dniem 15 marca; w roku bieżącym wyjątkowo przed dniem 4 kwietnia, do egzaminu zaś w czasie sesji jesiennej przed dn. 15 sierpnia.

Kandydaci, którzy złożą podania po tych terminach, będą mogli zdawać egzaminy dopiero w czasie sesji następnej.

b) Równocześnie Ministerstwo zwraca uwagę Kuratorów na konieczność szybkiego nadawania dalszego biegu zgłoszonym podaniom tak, aby podania do egzaminu w czasie sesji wiosennej były przesłane do Ministerstwa przed dniem 10 kwietnia r. b., w roku bieżącym wyjątkowo przed dniem 20 kwietnia, zaś podania do egzaminu w czasie sesji jesiennej przed 10 września.

Dyrekcje szkół winny bezzwłocznie, po otrzymaniu podania, wysłać je do Kuratorjum.

Równocześnie upoważnia się dyrekcje szkół państwowych do udzielania zainteresowanym nauczycielom, kandydatom do egzaminu, na podstawie przedłożonego przez nauczyciela zawiadomienia od właściwej Komisji Egzaminacyjnej, zawierającego wiadomość o dopuszczeniu kandydata do egzaminu oraz termin egzaminu zasadniczo

jednotygodniowego urlopu, oraz przedłużenia tych urlopów, względnie uznawania za usprawiedliwione niestawienie się do pracy nauczycieli, którzy zgłoszą się do zajęć dopiero po upływie jednego dnia od zakończenia egzaminu.

Minister
(—) Dr. Dobrucki.

II-5417/28.
27.III.28 r.

Powyższy okólnik podaje do wiadomości i ścisłego stosowania się.

Naczelnik Wydziału
(—) Bobka.

49.

Nadanie Praw Szkołom prywatnym na rok 1928/9.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem Nr. II/4808/28 z dnia 4 kwietnia 1928 roku nadało:

I) **Pełne prawa** gimnazjów państwowych, przewidziane w § 1 lit. „a” rozporządzeniem z dnia 7 listopada 1924 r. Nr. 12600/II (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 20/142 z 1924 roku p. 206).

1. Gimnazjum męskiemu Piotra Lewickiego w Brześciu nad Bugiem.

2. Gimnazjum żeńskiemu Polskiej Macierzy Szkolnej w Brześciu n.B.

3. Gimnazjum męskiemu O. O. Jezuitów w Pińsku.

4. Gimnazjum żeńskiemu Aleksandry Czezykówny w Pińsku.

II) **Niepełne prawa** gimnazjum państwowego, przewidziane w § 1 lit. „b” przytoczonego rozporządzenia:

1. Gimnazjum żeńskiemu Piotra Lewickiego w Brześciu nad Bugiem.

III **Niepełne prawa** gimnazjum państwowego **z zastrzeżeniem** przewidzianem w § 4 przytoczonego rozporządzenia:

1. Gimnazjum koedukacyjnemu Rosyjskiego Towarzystwa Dobroczynności — dla klas od II do VIII włącznie.

50.

DO NAUCZYCIESTWA OKRĘGU POLESKIEGO.

Jednym z ważnych tegorocznych Kursów wakacyjnych przeznaczonych dla nauczycielstwa kwalifikowanego Okręgu Poleskiego, będzie Kurs hodowlano-rolniczy, organizowany przez Wydział Rolny miejscowego Województwa.

Kurs ten odbędzie się w Dubicy — uroczej miejscowości, położonej nad Bugiem, suchej i lesistej o 40 klm. od Brześcia—i trwać będzie od 3 do 30 lipca.

Koszta utrzymania wynosić będą około 50—60 złotych, w zależności od sprawności zorganizowanego przez Nauczycielstwo Komitetu gospodarczego.

Nauczyciele (lki) otrzymują bezpłatne mieszkanie i wszelkie udogodnienia w dostarczaniu wiktuałów. Kurs ten da Nauczycielstwu sposobność zdobycia cennych wiadomości (popartych ćwiczeniami praktycznymi) z zakresu rolniczo-hodowlanego, opartych na doświadczeniach i wiedzy specjalistów.

Kuratorjum nie wątpi, że Nauczycielstwo — w rozumieniu doniosłości swej roli wszechstronnego działacza kulturalnego na terenie zacofanej wsi Poleskiej — licznie zapisze się na Kurs w Dubicy, zgłaszając swoje zobowiązania uczestnictwa w Kursie na ręce Panów Inspektorów przed dniem 3 czerwca.

Uczestnicy (ki) winni zaopatrzyć się w koc, poduszkę, ewentualnie siennik.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Z. Gąsiorowski.

51.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n.B.

— — —
dnia 17 kwietnia 1928 r.

Nr. 1-6550/28.

W sprawie Komisji Kwalifikacyjnej dla nauczycieli seminarjów i preparand nauczycielskich.

Kuratorjum zawiadamia, że Ministerstwo W. R. i O.P. reskryptem z dnia 6 kwietnia r. b. Nr. 1-5286/28 na podsta-

wie art. 22 ustawy, z dnia 1-go lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 92 poz. 530) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 roku (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67 poz. 592) powołało Komisję Kwalifikacyjną dla nauczycieli seminarjów i preparand nauczycielskich Okręgu Szkolnego Poleskiego w następującym składzie:

1. p. Bolesław Kudelka, wizytator szkół w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego,

2. p. Aleksander Topolski, dyrektor państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Prużanie,

3. p. Michał Eberhardt, kierownik państwowej preparandy nauczycielskiej w Żabczycach.

4. p. Władysław Kabaciński, nauczyciel państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Prużanie

5. p. Edward Bem, nauczyciel państwowej preparandy nauczycielskiej w Kobryniu.

6. p. Kazimierz Henoch, nauczyciel państwowej preparandy nauczycielskiej w Żabczycach.

O powyższem zechcą Dyrekcja seminarjum i Kierownictwa preparand zawiadomić grona nauczycielskie na najbliższem posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Z. Gąsiorowski.

52.

R O Z K Ł A D

kursów wakacyjnych dla kwalifikowanego nauczycielstwa szkół powszechnych w Okręgu Szkolnym Poleskim w roku 1928.

Uwaga: Termin I trwa od 3 do 28 lipca, III od 3 do 29 sierpnia.

Lp.	Miejscow. kursu	Nazwa kursu	Termin	Uwagi
1	Brześć n/Bug.	<p>Fizyko-matemyczny (Przygotowanie ćwiczeń praktycznych z fizyki w zakresie programu szkoły powszechnej i tworzenie pracowni propedeutycznej w zakresie fizyki. Idea stopniowego rozszerzania zakresu pojęcia liczby z uwagami metodycznymi do programu arytmetyki w szkole powszechnej).</p>	I	
2	„	<p>Robót ręcznych i rysunków. (Ze specjalnem uwzględnieniem robót z drewna)</p>	I	
3	Dubica (pow. Brzeski)	<p>Rolniczo-hodowlany.</p>	I	Kosztem Poleskiej Rady Wojewódzkiej
4	Pińsk	<p>Polonistyczny. (Języka polskiego i nauki o kulturze polskiej dla nauczycieli słabiej władających językiem polskim)</p>	III	—
5	Prużana	<p>Języka białoruskiego. (początkowy).</p>	I	—
6	„	<p>Języka ruskiego (rusińskiego) (początkowy).</p>	III	—
7	„	<p>Ś p i e w u. (Przeszkolenie w metodyce nauczania śpiewu w szkole powszechnej).</p>	III	Dla osób z przygotowaniem muzycznym, lecz bez dostatecznej znajomości nowych metod nauczania. Pożądane przywiezienie skrzypiec.

53.

RUCH SŁUŻBOWY

w inspektoratach szkolnych

1) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 25.III-1928 r. Nr.I-4570/28 na podstawie art. 5 ustawy z dnia 17.II-1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. Rz. P. Nr. 21 poz. 164) mianował p. Marjana Nowaka dotychczasowego prowizorycznego Inspektora Szkolnego w Stolinie Inspektorem Szkolnym w Stolinie w VII stopniu służbowym.

2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 12.III-1928 r. Nr. 4002/28 na podstawie art. 52 ustawy z dnia 17.II-1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. Rz. P. N. 21. poz. 164) przeniósł p. Władysława Szymańskiego Inspektora Szkolnego w Kobryniu na stanowisko Inspektora szkolnego w Święcianach z dniem 1.VII-1928 r. i równocześnie delegował p. Szymańskiego na okres czasu od dnia 20.II-1928 r. do dnia 30-VI-1928 r. do Święcian dla pełnienia tamże obowiązków Inspektora Szkolnego.

3) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego rozporządzeniem z dnia 20.IV-1928 r. Nr. I-6647/28 na podstawie art. 5 ustawy z dnia 17.II-1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. Rz. P. Nr. 21 poz. 164) mianowało p. Edwarda Ekstejna prowizorycznym urzędnikiem inspektoratu szkolnego w Drohiczyńie Poleskim w XII stopniu służbowym z ważnością od dnia 1 maja 1928 r.

4) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego rozporządzeniem z dnia 20.IV-1928 r. Nr. I-4504/28 na podstawie art. 52 ustawy z dnia 17-II-1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. Rz. P. Nr. 21 poz. 164) przenieśli p. Mieczysława Dolińskiego prowizorycznego urzędnika XII st. słu. w inspektoracie szkolnym w Drohiczyńie Poleskim na równorzędne stanowisko w inspektoracie szkolnym w Kosowie Poleskim z ważnością od dnia 1 maja 1928 r.

5) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego rozporządzeniem z dnia 20.IV-1928 r- Nr. I-5508/28 na podstawie art. 5 ustawy z dnia 17.II-1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. Rz. P. Nr. 21 poz. 164) mianowało p. Bolesława Stankiewicza kontraktowego urzędnika inspektoratu szkolnego w Kosowie Poleskim prowizorycznym urzędnikiem inspektoratu szkolnego w Kobryniu w XI st. słu. z ważnością od dnia 1 maja 1928 r.

Nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych**w pow. brzeskim:**

Zamianowana od dnia 1-go marca 1928 r.

- 1) Fikowska Stanisława, nauczycielką 1 kl. publicznej szkoły pow. w Opace.

w pow. kobryńskim:

Zamianowani od dnia 1-go stycznia 1928 r.

- 2) Maciałkówna Marja, nauczycielką 2 kl. szkoły pow. w Wólce-Szcz.

- 3) Sławska Marja, nauczycielką 2 kl. publ. szkoły pow. w Andronowie.

od dnia 1-go marca 1928 r.

- 4) Katapkówna Stanisława, naucz. 1 kl. publ. szkoły pow. w Rynkach.

w pow. kosowskim:

Zamianowana od dnia 16 lutego 1928 r.

- 5) Panżówna Kazimiera, naucz. 5 kl. szkoły powsz. w Telechanach.

od dnia 16 marca 1928 r.

- 6) Lichochrajówna Władysława, naucz. 1 kl. publ. szkoły pow. w Bule.

w pow. łuninieckim:

Zamianowany od dnia 1 lutego 1928 r.

- 7) Laskowski Zygmunt, nauczycielem 2 kl. szkoły pow. w Moroczy.

w pow. pińskim:

Zamianowani od dnia 1 marca 1928 r.

- 8) Miłoszewska Klara, nauczycielką 1 kl. publ. szkoły pow. w Dubrowsku.

9) Baranówna Stanisława, nauczycielką 1 kl. szkoły pow. w Choločynie.

w pow. prużańskim:

Zamianowany od dnia 1 marca 1928 r.

10) Musiał Teofil, nauczycielem 1 kl. publ. szkoły pow. w Podkrajczu

od dnia 16 marca 1928 r.

11) Michaliszynówna Bronisława, naucz. 3 kl. szkoły pow. w Rudnikach.

w pow. sarneńskim

Zamianowana od dnia 16 lutego 1928 r.

12) Gociówna Kazimiera, nauczycielką 1 kl. szk. pow. w Białowieży

od dnia 16 marca 1928 r.

13) Głazowska Eleonora, nauczycielką 2 kl. publ. szk. pow. w Sopaczewie.

w pow. stolińskim

Zamianowani od dnia 1 kwietnia 1928 r.

14) Rogowski Józef, naucz. 7 kl. publ. szkoły pow. w Stolinie.

14) Hojak Kazimierz, naucz. 7 kl. publ. szkoły pow. w Stolinie.

16) Banaszkiewiczówna Helena naucz. 3 kl. publ. szk. pow. w Olszanach.

Przeniesieni:

z pow. kamień-koszyrskiego

1) Greinerówna Janina do O.S. Krakowskiego z dniem 1.IV-1928 r.

z powiatu kobryńskiego:

2) Janicka Mieczysława do O.S. Krakowskiego z dniem 1.III-1928 r.

z pow. kosowskiego:

- 3) Ryba Stanisław do O. S. Krakowskiego z dniem 1.III 1928 r.

z pow. łuninieckiego

- 4) Malik Bronisław do O. S. Lwowskiego z dniem 1.III 1928 r.

z pow. stolińskiego:

- 5) Bielak Jan do O.S. Lwowskiego z dniem 1.IV 1928 r.

Zwolnieni**z pow. drohiczyńskiego**

- 1) Dulębianka Leokadja, naucz. szkoły pow. w Motolu z dn. 30.IV 1928 r. Ze względów służbowych.

- 2) Gargałówna Michalina naucz. szkoły pow. w Żurawku z dn. 29.II-1928 r., za samowolne opuszczenie stanowiska.

z pow. kobryńskiego:

- 3) Leszczakowa Wacława, naucz. szkoły pow. w Planie z dn. 29.II-1928 r. Z samowolne opuszczenie stanowiska.

- 4) Stokłosówna Janina, naucz. szk. pow. w Lelikowie z dn. 30.IV-1928 r. na własną prośbę

Z pow. łuninieckiego

- 5) Świątkowski Józef, naucz. szkoły pow. Kukowie z dn. 31.III-1928 r. na własną prośbę

z pow. pińskiego

- 6) Ordzianka Marja, naucz. szkoły pow. w Pohościu Zarz. z dn. 31.XII-1927 r. Za samowolne opuszczenie stanowiska.

Zwolnieni na czas pełnienia służby wojskowej**z pow. drohiczyńskiego.**

- 1) Kozłowski Stefan naucz. szkoły pow. w Mukoszyńcu z dn. 31.III-1928 r.

z pow. kobryńskiego

2) Słupczyński Ksawery naucz. szk. pow. w Osipowiczach dn. 31.III 1928 r.

3) Przyłucki Stanisław naucz. szk. pow. w Borodyczach z dn. 31.III 1928 r.

z pow. łuninieckiego

4) Klimek Franciszek, naucz. szkoły pow. w Lubaczynie z dn. 31.III-28 r.

z pow. sarneńskiego

5) Janiszewski Tadeusz naucz. szkoły pow. w Teodorówce z dn. 31.III-28 r.

Przeniesieni w stan spoczynku

1) Karasiowa Anna, nauczycielka szkoły pow. w Brześciu z dn. 1.II-28 r.

2) Pomianowski Zygmunt nauczyciel szk. pow. w Mołotolu z dn. 1.II-28 r.

Przeniesieni w stan pozasłużbowy

1) Wiśniewska Franciszka nauczycielka szkoły pow. w Drohiczynie z dn. 1.II-28 r.

Zmarli:

1) ś.p. Guzikowa Olga, nauczycielka szkoły pow. w Wawuliczach, pow. drohicyńskiego w dniu 2-IV-1928 r.

2) ś.p. Klinowski Władysław, nauczyciel szkoły pow. kosowskiego w dniu 25/I-1928 r.

54.

Komunikat.

Kuratorjum zamierza zorganizować Kurs jednoroczny pedagogiczny dla abiturjentów (tek) gimnazjów tak z bieżącego roku szkolnego jak i lat ubiegłych w celu wykwalifikowania kandydatów nauczycielskich, znających stosunki miejscowe.

Chętni kandydaci (tki) winni składać do Kuratorjum podania poparte oryginałami świadectw maturalnych.

55.

Bibliografia.

Nakładem „Naszej Księgarni“ Sp. Akc. Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Warszawie ul. Widok № 22, telefon 198-18, P. K. O. 2058 ukazały się następujące nowe wydawnictwa: Ciembroniewicz—Antek Sikora zł. 1.40, Ellen Key—Stulecie dziecka zł. 5, Rauch-Sobolewska—Pogadanki o higijenie zł. 2.80.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 7.50 zł.

Redaktor Dziennika Urzędowego **Jan Bobka.**

Adres Redakcji i Administracji Brześć n/B. — Kuratorjum.

Tłoczono w Drukarni Literackiej w Brześciu nad Bugiem z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Poleskiego.

EÖNY

1911
MAY 11